

Krzysztof Nowiński

Prof. Bohdan Marconi (1894-1975)

Ochrona Zabytków 28/3-4 (110-111), 262-263

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PROF. BOHDAN MARCONI (1894—1975)

WSPOMNIENIE POŚMIERTNE

W dniu 15 stycznia 1975 r. zmarł w Warszawie nestor polskiego konserwatorstwa, wychowawca wielu pokoleń konserwatorów dzieł sztuki, wieloletni członek kolegium kwartalnika „Ochrona Zabytków” — profesor zwyczajny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie Bohdan Marconi.

Urodził się w Warszawie 14 kwietnia 1894 r. w rodzinie o znanych tradycjach artystycznych, architektonicznych i konserwatorskich, sięgających początków ubiegłego stulecia i związanych ściśle z Warszawą. Zainteresowania B. Marconiego, które wykryły się po ukończeniu szkół, pobięły w dwóch kierunkach — muzycznym i malarskim. Tę drugą dziedzinę studiował w Académie de Beaux Arts w Paryżu (1914) oraz w Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie (1916—1919). W 1922 r. objął Pracownię Konserwacji Malarstwa w warszawskim Muzeum Narodowym i od tego momentu całkowicie poświęcił się ratowaniu zniszczonych dzieł sztuki. Niezaprzeczalnymi zasługami prof. Marconiego było wprowadzenie do konserwacji nowatorskich metod opierających się na współpracy z przedstawicielami innych dyscyplin naukowych oraz na opracowaniu wzorca dokumentacji konserwatorskiej z opisem i materiałem zdjęciowym. Pierwsza publikacja w 1935 r. na temat zastosowania badań rentgenologicznych przy konserwacji obrazu *Madonna z Dzieciątkiem* rozpoczęła całą serię prac poświęconych zagadnieniom z tego zakresu (stosowanie promieni nadfioletowych, autoelektronografii, badania spektralne, mikrochemiczne itp.). Pracownia Konserwacji Malarstwa dzięki prof. Mar-

coniemu staje się w okresie międzywojennym jedną z najnowocześniejszych tego typu placówek w Europie.

W latach wojny B. Marconi bierze udział w ratowaniu detali Zamku Królewskiego w Warszawie, rejestruje wywożone przez okupantów dzieła sztuki, a także prowadzi prace nad fotografowaniem obrazów w podczerwieni. W 1944 r. wywieziony zostaje do obozu w Sachsenhausen.

Do stolicy powraca w 1945 r. i przystępuje do intensywnych prac konserwatorskich nad zniszczonymi dziełami sztuki. Do 1951 r. kieruje Pracownią Konserwacji Malarstwa Muzeum Narodowego, a jednocześnie Państwową Pracownią Konserwacji Malarstwa przy Naczelnej Dyrekcji Muzeów i Ochrony Zabytków MKiS.

W 1947 r. dzięki Jego inicjatywie powstaje przy Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie Studium Konserwatorskie. Kierując nim, prowadzi Profesor także wykłady i rozległą pracę dydaktyczną.

W 1956 r. zostaje kierownikiem Głównego Laboratorium PP „Pracownie Konserwacji Zabytków”, ratując m.in. polichromie w Czerwińsku, pałacu w Łazienkach i w Wilanowie. Warto przypomnieć, że to właśnie prof. Marconi nadzorował pod względem konserwatorskim transport polskich skarbów kultury z Kanady w 1958 i 1961 r.

Jednocześnie działał w licznych organizacjach polskich i międzynarodowych, m.in. jako przewodniczący Sekcji Konserwatorskiej SHS, członek ICOM-u i wiceprezes Międzynarodowego Instytutu Konserwacji Dzieł Historycznych i Artystycznych (IIC) w latach 1965—1972. Publikował swoje prace w czasopiśmie zagranicznych, m.in. w „Studies and Conservation” i polskich, np. w „Ochronie Zabytków”. Brał udział w licznych pracach konserwatorskich, m.in. przy obrazie Tycjana *Grosz czynszowy* w Dreźnie, polichromii kościoła Panny Marii w Berlinie, w grobowcu trackim w Kazanłyku.

Za największe osiągnięcie konserwatorskie B. Marconiego w kraju uważa się zabezpieczenie obrazu *Bitwa pod Grunwaldem* Jana Matejki. Między innymi za tę właśnie pracę został w 1950 r. laureatem Państwowej Nagrody Artystycznej III stopnia. Oprócz przedwojennego Złotego Krzyża Zasługi i Krzyża Korony Włoch (1938), po 1945 r. otrzymał najwyższe odznaczenia państwowe: Krzyż Komandorski i Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Order Sztandaru Pracy I klasy, Złoty Krzyż Zasługi i inne.

Przez 53 lata prof. Marconi działał jako konserwator dzieł sztuki. Nie zaprzestał tej pracy także w ostatnich latach, będąc Głównym Konsultantem d/s Konserwatorskich i Badań Laboratoryjnych w PP PKZ. Jeszcze w roku ubiegłym konsultował prace konserwatorskie prowadzone przy obrazie El Greca *Ekstaza św. Franciszka*, interesował się wszystkim, co dotyczyło ratowania zabytków.

Olbryzi dorobek naukowy oraz efekty prac konserwatorskich prowadzonych przez prof. Marconiego stawiają Go w rzędzie najwybitniejszych konserwatorów—praktyków.

Krzysztof Nowiński